

Medskapandets konst?

Om samiskt inflytande i kulturhuvudstadsåret Umeå2014

ANNA-LILL LEDMAN är fil.dr i historia och verksam vid Vaartoe-Centrum för Samisk forskning vid Umeå universitet. I sin forskning arbetar hon med urfolksfrågor med fokus på det samiska ämnesområdet. Hon intresserar sig för urfolksmetodologi och urfolksetik, där hon analyserar koloniala strukturer och dess konsekvenser i historia och nutid. Hon har i sin forskning fokuserat på frågor om genus, ras/ethnicitet samt på representationer av samer i såväl medier som i andra offentliga forum och sammanhang. För närvarande arbetar hon med forskningsprojektet "Etik i teori och praktik – med fokus på samisk tematik".

Foto: Andreas Nilsson.

Å r 2014. Ett välkänt årtal för den som bor i eller i närheten av Umeå. Året 2014 är året då allt ska hända i och med att Umeå har status som kulturhuvudstad. Konstutställningar, installationer, filmer, föreställningar, festivaler och konferenser, utbudet är stort och marknadsförs genom begreppen "medskapandets konst" och "nyfikenhet och passion" (Umeå2014, andra ansökan:3). I det vardagliga livet märks det tydligt att något är på gång. Det byggs och renoveras, det planeras på flera fronter och det råder en febril aktivitet hos många av stadens kulturutövare. Mitt i denna sjudande aktivitet har representationer av samer, samisk konst, kultur och samhälle fått ett särskilt utrymme och i många av de olika arrangemang som ligger spridda över kulturhuvudstadsåret återfinns ett tydligt fokus på det samiska. Detta är ingen slump. I ansökningarna för att få bli kulturhuvudstad har det "nordliga rummet", med samerna i centrum, lyfts fram som en av de starkaste punkterna och var en tydligt bidragande orsak till att Umeå utsågs till kulturhuvudstad framför konkurrerande städer (Umeå2014, första ansökan: 56–57). I och med utnämningen har det uppstått ett unikt tillfälle att synliggöra samisk kultur, öka kunskaperna om samer och samiskt samhälle och bidra till att samiska perspektiv, önskemål och behov får utrymme i såväl svensk som europeisk majoritetsdiskurs. Samtidigt uppstår i sammanhanget en hel del frågor, inte minst när det gäller frågor om *när* det samiska ska representeras och *varför*, samt om *hur* det samiska bör representeras och av *vem*? Syftet med denna text är att problematisera frågor om makt och inflytande i relation till det samiska inslaget i det majoritetssvenska projekt som kulturhuvudstadssatsningen är. Källmaterialet består av ansök-

ningshandlingar, jurybedömningar samt annan dokumentation som kan relateras till kulturhuvudstadssatsningen.

”SAMI INVITATION”

Den ansökningsprocess som i slutändan ledde till att Umeå blev utvald att stå värd för kulturhuvudstadsåret fortlöpte i två steg. Till den första ansökningsomgången skickade fyra svenska städer in sina bidrag. Utifrån dessa valdes sedan två städer ut, Umeå och Lund, till en andra och sista ansökningsomgång.

I den första ansökan om att få bli kulturhuvudstad 2014 som lämnades in i oktober 2008 lyftes det samiska temat fram som ett erbjudande för europamedborgaren att få ta del av och lära sig mer om samisk kultur:

Umeås ansökan är en inbjudan till ett fascinerande, gränslöst, nordligt land. Den är en inbjudan till att lära om och inspireras av en av Europas unika ursprungskulturer, den samiska kulturen. (Umeå2014, första ansökan:10.)

Strukturen för programmet under 2014 presenterades genom åtta olika teman, där man hämtat inspiration från de åtta samiska årstiderna. Ett av dessa teman hade namnet ”Sámij bivddieme – Sami Invitation” och det skrevs tydligt fram att ”[s]amarbete inom Sápmi var en viktig del av det europeiska kulturhuvudstadsprogrammet 2014.” (Umeå2014, första ansökan:20.) Ambitionerna framställdes som att det samiska kulturlivet skulle “[...] lyftas fram som en del av den mångfald av kulturer som finns i Europa.” (Umeå2014, första ansökan:23.) Planerna var vid den tidpunkten bland annat att arrangera en stor kulturfestival med fokus på ursprungs- och minoritetsfolk, samt en

världskongress där samhällsfrågor för dessa grupper skulle lyftas. Den samiska kulturen, menade man i ansökan, skulle också bidra till ”programmets attraktionskraft.” (Umeå2014, första ansökan:23.)

Efter att den första ansökan sänts in bedömdes den och tre andra städers ansökningar av en för ändamålet tillsatt jury. Juryn konstaterade i sitt uttalande att ansökan i och för sig var stark, men man påpekade att det fanns behov av att bli mer precis och renodla koncepten och antalet teman till nästa ansökningsomgång. När det gällde det samiska perspektivet i ansökan uttrycktes särskilda tveksamheter:

The Panel was not fully convinced of the proposals around the celebration of Saami Culture, which clearly had to be handled very carefully in dialogue with Saami leaders. (Juryns första bedömning, januari 2009)

Det samiska temat lyftes fram än tydligare i den andra, fördjupade ansökan som skrevs efter det att Umeå och Lund valts ut som de två städer som fortfarande var aktuella för att erhålla kulturhuvudstadsstatus år 2014. Umeås andra, fördjupade ansökan skickades in i juni 2009 och hade då utvecklats och renodlats i enlighet med juryns önskemål. I denna andra ansökan framställdes det samiska temat som ännu mer centralt än tidigare, och programåret baserades på den samiska kalendern med de åtta årstiderna som utgångspunkt. Det samiska inslaget i kulturhuvudstadsåret hade ett märkbart större utrymme och det framgick i ansökningstexten att man medvetet arbetat med att ”utveckla Sami Invitation till ett genomsyrande tema för hela programåret.” (Umeå2014, andra ansökan:7.) I den fördjupade ansökan poängterades att “[...] programårets dramaturgi återspeglar atmosfären i de samiska årstiderna [...]” (Umeå2014, andra

ansökan:12) bland annat genom att de olika projekten grupperades utifrån årstidernas olika stämninglägen, där ledord som uppvaknande, energi, kontemplation, hunger och åtrå skrevs fram som meningsbärande (Umeå2014, andra ansökan:12).

Juryns rekommendation att förankra projektet hos "samiska ledare" hade bemötts, vilket också framgick explicit i ansökningstexten. Där fick läsaren veta att "[...] en representant för Svenska Samernas Riksförbund (SSR) har tagit på sig rollen som koordinator för temat Sami Invitation", att en referensgrupp bildats bestående av samiska företrädare och att arbetet har förankrats bland "ledande företrädare för det samiska samhället." (Umeå2014, andra ansökan:7.) Det samiska ämnesområdet, menade man i ansökan, skulle inte enbart belysas utifrån ett kulturellt perspektiv, utan fokus riktades också mot att uppmärksamma konflikter och dialoger mellan samer och det omgivande svenska samhället, där bland annat rättighets- och språkfrågor nämndes som relevanta teman. I ansökan lyftes ett flertal projekt med samiskt fokus fram, där film, jojk, fotoutställningar, slöjd och andra konstformer ingick i programplaneringen. Ubmejen Biejvieh – samiska vec-kan beskrevs ingående och dess betydelse för uppmärksammandet av samisk kultur framställdes som väsentlig. I sammanhanget diskuterades också det faktum att många är ovetande om att Umeå är en stad med samiska traditioner som ligger beläget i renbetesland (Umeå2014, andra ansökan).

Också den andra ansökan granskades av den externa juryn. I den slutgiltiga bedömningen gick Umeå ut som segrare, vilket juryn motiverade med att det lokala politiska stödet var starkt och enhetligt,

att det utformade programmet höll hög kvalitet och att det fanns finansiell uppbackning för projektets genomförande. Till beslutet lades även vid detta tillfälle ett antal rekommendationer, där bland annat samisk delaktighet åter igen lyftes fram som en fråga av relevans: "the Panel will be interested to see further details of the full inclusion of the Sami people and Sami culture in the plans for the year." (Juryns andra bedömning, september 2009.)

NÄR, VARFÖR, HUR OCH AV VEM
BÖR DET SAMISKA REPRESENTERAS
I UMEÅ2014?

Ett kulturhuvudstadsår innebär otvivelaktigt en mängd möjligheter för samiska aktörer att synliggöra sig själva, sitt samhälle och om man så önskar, sitt folk. Umeå2014 har utan tvekan inneburit att fler fått kännedom om den samiska närvaron i staden, och samiska aktörer och föreningar har fått ett tydligare ekonomiskt stöd för sina verksamheter. Uppmärksamheten har i sig skapat ringar på vattnet som inneburit att det samiska temat lyfts fram också i sammanhang som inte ingår i programåret för Umeå2014. Detta är positivt och värdefullt. Samtidigt går det inte att bortse från att samma kulturhuvudstadsår med samma samiska inslag riskerar att utnyttjas för att skapa intresse för något annat, till exempel för att locka människor att besöka en stad som Umeå, snarare än att uppmärksamma och stärka samisk kultur och samhälle.

Att representera något som samiskt får olika innebörd beroende på vem det är som står bakom representationerna och vilken situation det handlar om. I den samtida diskursen i Sverige sker representationer av samer i stor utsträckning ut-

ifrån tydliga samiska etniska markörer och stereotyper (Ledman 2012). Externa beskrivningar av samer som anspelar på stereotyper om samiskt samhälle fungerar visserligen som ett sätt att markera att det handlar om samisk kultur, men de låser också fast uppfattningar hos åskådaren om vad som är att betrakta som samiskt. Samtidigt kan samma markörer lyftas fram från samiskt håll i syfte att skapa ett utrymme för att åstadkomma politisk förändring. Med andra ord kan en och samma symbol marknadsföras från såväl samiskt som icke-samiskt håll, i exakt samma sammanhang, men den kan bara få en positiv innebörd om makten att definiera det samiska legat hos de samiska individer och det samiska kollektiv som representeras.

Israel Ruong har uppmärksammat hur samiska etniska markörer uppfattas på olika sätt beroende på om de betraktas från samiskt perspektiv eller från extern synvinkel. Till exempel har kåtan och renen en tydlig koppling till det samiska, där de relateras till historiska erfarenheter om de betraktas från ett samiskt perspektiv, medan det av en extern betraktare istället många gånger utgör en exotisk schablonbild av det samiska. Samtidigt som denna typ av symboler fyllt och fyller en viktig funktion som internt identifikationskriterium, är det också samma typ av markörer som utnyttjats genom tiderna av andra än samerna för att exempelvis rättfärdiga segregering av svensk samepolitik, eller i syfte att få uppmärksamhet. Det som i utgångsläget fungerar som stärkande för samisk identitet, kan med andra ord få precis motsatt funktion om det uppfattas eller utnyttjas från externt perspektiv (Ruong 1981).

Kolten, kåtan, renen eller andra tydligt samiska markörer har använts i såväl an-

sökningshandlingarna till kulturhuvudstadsåret som i marknadsföringsmaterial som hör till. Dessa symboler skapar nyfikenhet hos de flesta betraktare som inte är vana vid dessa inslag i sin vardag, en nyfikenhet som i sin tur skapar möjligheter att från samiskt håll bli lyssnad på och ihågkommen i sammanhang där det är relevant.

Att framhålla och utnyttja etnisk specificitet från samiskt håll kan förstås genom den postkoloniala teoretikern Gayatri Chakravorty Spivaks begrepp *strategisk essentialism*. Med det menas att man betonar och utnyttjar etnisk tillhörighet för att skapa möjligheter att få gehör för politiska och sociala krav. Det handlar om att vara klokt strategisk i utvalda situationer på ett sätt som faktiskt ökar ens förutsättningar att nå olika mål, vilket i sin tur gynnar den enskilde individen och den egna gruppen. Att vara strategisk på detta vis innebär dock samtidigt en risk att det *strategiska* glöms bort och reduceras till att enbart bli *essentialism* (Spivak 1993). Detta har påtalats av kulturanthropologen Carina Green, som menar att en alltför okritisk hållning till att använda sig av, som hon uttrycker det, "the indigenous card" i själva verket riskerar att cementera koloniala attityder och istället reproducera bilden av samer som "de Andra" (Green 2008). Risken är då stor att individer reduceras till sina tillskrivna stereotypa egenskaper, istället för att betraktas som socialt skapade och föränderliga subjekt (Hall 2011). Beroende på situation kan det också finnas anledning att nedtona samisk etnicitet, för att på så sätt öka chanserna att förmedla sitt budskap då etniska markörer i vissa fall skymmer sikten för andra saker man vill ha sagt (Ledman 2012:191).

Att vara strategiskt essentialistisk i

vissa situationer innebär inte att man vill vara det i alla. Det är situationen som avgör strategin, där vinsterna med att från samiskt håll strategiskt utnyttja sin position som same för att skapa ett utrymme måste vägas mot riskerna att ens samiskhet utnyttjas för andra ändamål, av andra. Huruvida man som same väljer att betona samisk etnicitet eller inte är i sig en fråga om självbestämmande, där makten att avgöra om eller hur man vill framställa samisk etnicitet måste ligga hos den same som ska representeras. Det handlar om att ha makten att använda sig av och utnyttja sin etnicitet i vissa situationer *om man vill*, inte för att någon annan vill det (Ledman 2012:176).

Från urfolkshåll har det uppmärksamats att det finns ett starkt och uttalat krav om att forskningsprojekt som rör samiska frågor skall förankras och diskuteras med den urfolksgrupp som projekten berör (Weijer, Goldsand & Emanuel 1999; Smith 1999; Porsanger 2011). I detta poängteras vikten av att respektera kollektivet, och inte enbart de enskilda personer som på olika sätt deltar i ett projekt (Weijer, Goldsand & Emanuel 1999). Relaterat till kulturhuvudstadsprojektet framstår det som att den bedömande juryn var medveten om att samisk förankring hos "Saami leaders" var central för projektets legitimitet. I Sverige är det Sameetinget som företräder samerna som urfolkskollektiv.

I maj 2009 tillstyrktes en motion av Sameetingets plenum där man beslutade att ge sitt stöd för den ansökan om att bli kulturhuvudstadsår som Umeå kommun stod bakom (Sammanträdesprotokoll Sameetinget 2009). I den fördjupade kulturhuvudstadsansökan understryks detta stöd, en symboliskt viktig detalj och ett tydligt svar på juryns kritik (Umeå2014,

andra ansökan:7). Det samiska folket har historiskt varit utsatta för en rad övergrepp i det svenska majoritetssamhället (Lundmark 2002). För att undvika att detta upprepas är det av yttersta vikt att processer som rör samer präglas av insyn, delaktighet och reellt inflytande (Weijer, Goldsand & Emanuel 1999). För att detta ska ske i praktiken räcker det inte med underskrifter eller ambitioner. Istället är det själva processen som är av relevans, där fördelningen av makt och resurser är centrala beståndsdelar. Det svenska Sameetinget gav sitt uttryckliga stöd till kulturhuvudstadssatsningen. I den fortsatta processen har de dock inte deltagit i planering, beslut och genomförande av kulturhuvudstadsåret, ett ansvar som varit upp till både Umeå2014 och Sameetinget att bevaka (Rydman 2013:25).

Med ambitionen att säkerställa samisk förankring har enskilda samiska personer anställts och ett samiskt konstnärligt råd har tillsatts. De samiska personer som anställts i organisationen utgjort en numerär minoritet, där flertalet innehåft deltids-tjänster och anställts i ett sent skede i processen.

Detta innebär att ett litet antal personer får stå till svars för hur ett helt folk representeras. Oavsett hur bra jobb de gör eller hur väl förankrade de är i den samiska kontexten så står de i numerärt, maktmässigt och resursmässigt underläge i förhållande till övrig kulturhuvudstadsredaktion och administration. Det går inte att komma ifrån att de samtidigt har funktionen som ett alibi för Umeå2014-organisationen att luta sig emot. Det samiska konstnärliga rådet bestående av fem samiska representanter etablerades i ett tidigt skede i syfte att kvalitetssäkra och granska den samiska närvaron i kulturhuvudstadssatsningen. Detta råd har haft

en rådgivande funktion i organisationen och i planeringsprocessen, men det behöver också nämnas att rådets åsikter inte alltid tagits i beaktning. Exempelvis ställde sig rådet mycket kritiskt till att den marknadsföringsturné i Europa som skedde under hösten 2013 överhuvudtaget skulle genomföras på grund av att det samiska inflytandet var för otydligt, en kritik som inte beaktades och turnén genomfördes trots att det samiska konstnärliga rådet var mycket kritisk till genomförandeplanerna (Hällgren 2013). Makten att avgöra hur det samiska ska representeras förflyttades därmed i en handvändning från de samiska "garanterna" till personer i organisationen med reellt inflytande.

Att använda sig av samisk kultur i en sådan stor satsning som kulturhuvudstadsåret ändå utgör är ofelbart förknippat med ett stort ansvar. Mot bakgrund av att kunskaper kring samiska frågor är generellt låg i det majoritetssvenska samhället och att utbildning med anknytning till det samiska ämnesområdet är bristfällig på alla nivåer av det svenska skolsystemet, har de allra flesta tillägnat sig sina kunskaper om samer och samiskt samhälle genom andra kanaler där inte minst medierepresentationer är centrala. De allra flesta har alltså inte utrustats med tillräckliga grundläggande kunskaper om samisk kultur, samhälle och historia och har därför berövats verktyg att förstå och tolka samiska frågor på andra sätt än genom kända och väletablerade stereotyper (Sköld 2005; Pikkarainen & Brodin 2008; Ledman 2012). Denna brist i det svenska utbildningssystemet har naturligtvis också drabbat de personer som arbetar inom Umeå2014-organisationen, vilket till viss del också förklarar att det råder en känsla av att "[...] den gemenskap organisationen vill skapa genom kulturen (den sa-

miska, min anm.) inte når fram." (Gustafson et.al. 2012:5.)

Det är många som är engagerade i kulturhuvudstadssatsningen Umeå2014. En väsentlig summa pengar har vikts åt samiska projekt och ett stort antal samiska aktörer har bjudits in att delta under programårets olika delar. Dessa samer representerar sig själva och deras insatser kommer självfallet att innebära att samisk konst och kultur synliggörs på ett betydligt tydligare sätt än tidigare i Umeå, vilket i förlängningen sannolikt bidrar till en ökad kunskapsnivå hos många av dem som tar del av de olika evenemangen. Trots att ett stort antal enskilda personer har blivit erbjudna utrymme att nå ut med sina verksamheter kvarstår dock faktum att makten att välja ut vilka som ska få pengar, att styra över projektriktningar och innehåll i första hand legat hos majoritetsetablissemangen, och inte hos det samiska samhället.

Samer, samisk kultur och samhälle har en lång historia av att framför allt representeras och framställas av andra än dem själva. Av den anledningen är det särskilt viktigt att motverka att så fortsätter att ske. Samer har en erkänd status som ett folk i Sverige, vilket bland annat bär med sig rätten att själv bestämma över sin egen kultur och sina interna och lokala angelägenheter (Lawrence & Mörkenstam 2012). För att detta ska kunna ske måste dock makten, resurserna och handlingsutrymmet förläggas hos samiska individer, organisationer och inte minst hos Sametinget i egenskap av representativt organ.

Jag har här uppmärksammat en del svaga punkter i anslutning till det samiska inslaget i kulturhuvudstadssatsningen. Den kritik som framförts är dock inte unik för det projekt som Umeå2014 inne-

bär utan bör också tolkas som en kritik mot de strukturer som majoritetssamhället Sverige består av. Bristen på samisk delaktighet, samiskt inflytande och självbestämmande är ett genomgående drag på alla nivåer i det svenska samhället. En brist som ständigt reproduceras så länge diskriminering av samer är en välintegrerad del i vardagen, och samtidigt osynlig för många av dem som befinner sig inom majoritetsnormen i Sverige (Essed 2005).

REFERENSER

- Broberg, Gunnar, 1981/1982. "Lappkaravaner på villovägar. Antropologin och synen på samerna fram mot sekelskiftet 1900", i *Lychnos*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Essed, Philomena, 2005. "Vardagsrasism", i de los Reyes, Paulina och Kamali, Masoud (red.), *Bortom Vi och Dom: Teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering*. SOU 2005:41. Stockholm: Fritzes.
- Gustafson, Rebecka; Håkansson, Nils; Ingesson, Johanna; Lindgren, Isak & Lundström, Karin, 2012. "Case: Umeå2014. En analys av kärnvärden och artefakter." Umeå: Programmet för medie- och kommunikationsvetenskap.
- Green, Carina, 2008. "Indigeniety: Idea and political reality", i Sköld, Peter (red.), *Människor i norr: Samisk forskning på nya vägar*. Umeå: Skrifter för Centrum för samisk forskning nr 11.
- Hall, Stuart, 2011. "The work of representation", in Hall, Stuart (ed.), *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: Sage.
- Hällgren, Katarina, 2013. "Kritik från samiskt håll mot Europaturne", i *Samefolket*, nr 11–12, s. 28–29.
- Juryns första bedömning av Umeå2014, januari 2009, http://umea2014.se/wp-content/uploads/2013/01/ansokan_1_sve.pdf (hämtad 2013-11-03).
- Juryns andra bedömning av Umeå2014, september 2009, http://umea2014.se/wp-content/uploads/2013/01/juryns_andra_rapport.pdf (hämtad 2013-11-03).
- Lawrence, Rebecca & Mörkenstam, Ulf, 2012. "Självbestämmande genom myndighetsutövning? Sametingets dubbla roller", i *Statsvetenskaplig tidskrift*, vol. 114(2), s. 207–239.
- Ledman, Anna-Lill, 2012. *Att representera & representeras: Samiska kvinnor i svensk och samisk press 1966–2006*. Umeå: Institutionen för idé- och samhällsstudier, Skrifter från Centrum för Samisk forskning nr 15.
- Lundmark, Lennart, 2002. "Lappen är ombytlig, ostadig och obekväm": *Svenska statens samepolitik i rasismens tidevarv*. Umeå: Norrlands universitetsförlag.
- Pikkarainen, Heidi & Brodin, Björn, 2008. *Diskriminering av nationella minoriteter inom utbildningsväsendet*. Stockholm: Ombudsmannen mot etnisk diskriminering.
- Porsanger, Jelena, 2008. "Ethical conduct in research involving indigenous peoples: General considerations", in *Ethics in Sámi and Indigenous Research – Report*, Kárášjohka: Sámi Instituhtta 2008.
- Ruong, Israel, 1981. "Samerna, identitet och identitetskriterier", i *Nordnytt* (11) s. 17–32.
- Rydman, Annika, 2013. "Ett fönster mot världen för samisk kultur", i *Samefolket*, nr 11–12, s. 25–25.
- Sammanträdesprotokoll 2009:2, 2009-05-19, M348, Sametinget.
- Sköld, Peter, 2005. "Samisk forskning inför framtiden", i Axelsson, Per & Sköld, Peter (red.), *Igår, idag, imorgon – Samerna, politiken och vetenskapen*. Umeå: Skrifter från Centrum för Samisk forskning nr 4.
- Smith, Linda Tuhivai, 1999. *Decolonizing Methodologies: Research and Indigenous Peoples*. London & New York: Zed Books Ltd.
- Spivak, Gayatri Chakravorty, 1993. *Outside in the Teaching Machine*. London: Routledge.
- Umeå2014, Umeå kommuns första ansökan om att bli kulturhuvudstadsår 2014, 2008 http://umea2014.se/wp-content/uploads/2013/01/ansokan_1_sve.pdf (hämtad 2013-11-03).
- Umeå2014, Umeå kommuns andra och fördjupade ansökan om att bli kulturhuvudstadsår 2014, 2009. <http://umea2014.se/2011/09/medskapande-nyfikenhet-och-passion-pa-nationell-niva/> (hämtad 2013-11-03).
- Weijer, Charles; Goldsand, Gary & Emanuel, Ezekiel J., 1999. "Protecting communities in research: Current guidelines and limits of extrapolation", in *Nature America*, vol 23, pp. 275–280.

SUMMARY*Co-creation?*

Sami participation in the European capital of culture Umeå2014

(Medskapandets konst?)

Om samiskt inflytande i kulturhuvudstadsåret Umeå2014)

Umeå is appointed the European capital of culture in 2014, a position that was gained partly through putting forward Sami culture and northern Sweden as unique components of Europe. The year offers a variety of possibilities for Sami actors and Sami society to make visible Sami culture, tradi-

tions and society. However, it also implies the risk of being used by others in the marketing of a city and of the northern region of Sweden. In this article, the challenge of representation is addressed through the theoretical concept of strategic essentialism. The text identifies problems related to the lack of genuine Sami participation and influence in the process of Umeå2014 and, in the long run, in other societal contexts.

Keywords: European capital of culture, representation, Sami, Umeå, indigenous, strategic essentialism.

Anna-Lill Ledman, PhD in History, Vaartoe-Centre for Sami Research, Umeå university, Umeå, Sweden.